

Міністерство освіти і науки України
Міністерство охорони здоров'я України
Харківський національний медичний університет
Національний фармацевтичний університет
Харківський національний педагогічний університет ім. Г.С. Сковороди

**ФІЗІОЛОГІЯ – МЕДИЦИНИ, ФАРМАЦІЇ ТА ПЕДАГОГІЦІ:
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТА СУЧАСНІ ДОСЯГНЕННЯ**

Матеріали IV Всеукраїнської наукової конференції студентів
та молодих вчених з фізіології з міжнародною участю

16 травня 2017 року

Харків
ХНМУ
2017

УДК 612
Ф11

«Фізіологія – медицині, фармації та педагогіці: актуальні проблеми та сучасні досягнення»: матеріали IV Всеукраїнської наук. конф. студ. та молодих вчених з фізіології з міжнародною участю (16 травня 2017 р.). – Харків : ХНМУ, 2017. – 144 с.

«Физиология – медицине, фармации и педагогике: актуальные проблемы и современные достижения»: материалы IV Всеукраинской научн. конф. студ. и молодых ученых по физиологии с международным участием (16 мая 2017 г.). – Харьков : ХНМУ, 2017. – 144 с.

Physiology to Medicine, Pharmacy and Pedagogics: “Actual problems and Modern Advancements”: materials of IV Ukrainian Students and Young Scientists Scientific Conference with international participation (May, 16 2017). – Kharkiv : KhNMU, 2017. – 144 p.

Конференцію включено до Переліку МОН України.

Редакційна колегія: *Д.І. Маракушин*
 Л.В. Чернобай
 Л.М. Малоштан
 І.А. Іонов
 Н.В. Деркач
 Т.Є. Комісова

**Відповідальність за достовірність даних,
наведених у наукових публікаціях, несуть автори**

<i>Гуранич Т.В., Яцишин А.Р.</i> ЗМІНИ ТИРЕОЇДНОГО СТАТУСУ ЩУРІВ ЗА УМОВ ГІПОФУНКЦІЇ ЩИТОПОДІБНОЇ ЗАЛОЗИ НА ТЛІ КОМБІНОВАНОГО ДЕФІЦИТУ ЙОДУ Й МІДІ	53
<i>Давыденко Е.А., Григоренко Н.В., Шенгер С.В.</i> ВЫБОР МЕТОДОВ ПРОФИЛАКТИКИ ПРОГРЕССИРОВАНИЯ ХРОНИЧЕСКОЙ ВЕНОЗНОЙ НЕДОСТАТОЧНОСТИ У ЛИЦ МОЛОДОГО ВОЗРАСТА	54
<i>Доломан Д.Р., Горбунова И.В., Ващук Н.А.</i> ФИЗИОЛОГИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ПРОЯВЛЕНИЯ МЕТЕОЧУВСТВИТЕЛЬНОСТИ И МЕТЕОПАТИЧЕСКИХ РЕАКЦИЙ У СТУДЕНЧЕСКОЙ МОЛОДЕЖИ	55
<i>Дрожжина Г.І., Бабіченко М.С., Торяник І.І.</i> АНАЛІЗ КЛІНІКО-МОРФОЛОГІЧНИХ ПАРАЛЕЛЕЙ У ДІАГНОСТИЦІ ОФТАЛЬМОГЕРПЕСУ	57
<i>Егреші А.А., Філіппова Д.В., Гордієнко Ю.А.</i> ПОЛІФОСФАТИ ТА ГЕМОСТАЗ	58
<i>Ємолін Т.С., Рибачук А.С., Баусова О.Б.</i> ОСОБЛИВОСТІ ВЕГЕТАТИВНОЇ РЕАКТИВНОСТІ У ІНТРАВЕРТІВ ТА ЕКСТРАВЕРТІВ	59
<i>Жидик М.Р., Завгородній М.О., Цапенко П.К., Лященко Т.П.</i> ЕЛЕКТРИЧНА АКТИВНІСТЬ ПЕЧІНКИ ЗА УМОВ ГАНГЛІОБЛОКАДИ	59
<i>Журавлєва П.В., Глоба Н.С.</i> ТОЛЕРАНТНОСТІ К ФИЗИЧЕСКИМ НАГРУЗКАМ У ЛЮДЕЙ С РАЗНЫМИ ТИПАМИ АКЦЕНТУАЦИИ ЛИЧНОСТИ	60
<i>Зароченцев Р.М., Сокол О.М.</i> ЕФЕКТИВНІСТЬ МЕТОДІВ ДІАГНОСТИКИ ПІЗНАВАЛЬНОЇ МОТИВАЦІЇ В ПРОЦЕСІ АДАПТАЦІЇ СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ ДО НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	61
<i>Зуб К.А.</i> АСПЕКТЫ ВОЗДЕЙСТВИЯ ОДОРАНТОВ НА ВЕГЕТАТИВНУЮ РЕАКТИВНОСТЬ	62
<i>Зюзина М.С., Пандикидис Н.И.</i> СИСТЕМА КРОВООБРАЩЕНИЯ КАК ИНДИКАТОР АДАПТАЦИОННЫХ ВОЗМОЖНОСТЕЙ ОРГАНИЗМА	62
<i>Іванкова А.В., Іванова Є.І.</i> ПОРУШЕННЯ ФУНКЦІЇ НИРОК У ХВОРИХ НА ГІПЕРТОНІЧНУ ХВОРОБУ З РІЗНИМИ ФОРМАМИ ЕКСТРАСИСТОЛІЇ	63
<i>Іванова А.А., Маслова Н.М.</i> ОЦЕНКА ДВИГАТЕЛЬНОЙ АКТИВНОСТИ СТУДЕНТОВ НА ОСНОВАНИИ МАТЕРИАЛОВ СОЦИОЛОГИЧЕСКОГО ИССЛЕДОВАНИЯ	64
<i>Іншина Є.О., Граніна О.В.</i> АНАТОМО-МОРФОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ БУДОВИ СЕГМЕНТІВ НИРОК У ТВАРИН	65
<i>Калашников Д.И., Соловьев В.С., Глоба Н.С., Исаева И.Н.</i> ГЕНДЕРНЫЕ ОСОБЕННОСТИ УРОВНЯ АРТЕРИАЛЬНОГО ДАВЛЕНИЯ У ЛИЦ ЮНОШЕСКОГО ВОЗРАСТА	66
<i>Калганова М.А., Зеленская А.Н.</i> ВОЗРАСТНЫЕ ОСОБЕННОСТИ СПЕКТРА МОЩНОСТИ АЛЬФА-ДИАПАЗОНА ЭЭГ ВО ВРЕМЯ СЛОЖНОЙ УМСТВЕННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ	67
<i>Калініченко С.В., Торяник І.І., Попова Н.Г., Скляр А.І., Бруснік С.В., Попова Л.О.</i> МІКРОЕКОЛОГІЯ ГОСТРИХ ВІРУСНИХ ГЕПАТИТІВ. КОН'ЮНКТУРА СТИСЛОГО ІСТОРИЧНОГО НАРИСУ	67
<i>Камбаров К.А., Севериновська О.В.</i> ФУНКЦІОНАЛЬНИЙ СТАН СЕРЦЕВО-СУДИННОЇ СИСТЕМИ ПРИ НАОЧНО-ОБРАЗНОМУ МИСЛЕННІ	69
<i>Каплина И.Н., Пандикидис Н.И.</i> ОСОБЕННОСТИ МЕЖПОЛУШАРНОЙ АСИММЕТРИИ ГОЛОВНОГО МОЗГА	70
<i>Каштанова Ю.С., Тищенко О.М.</i> ДЕЯКІ АСПЕКТИ ЗВ'ЯЗКУ ПАПІЛЯРНИХ ЛІНІЙ З ЛУДОМАНІЄЮ	71
<i>Кашій У.Л., Крайсвітній О.І.</i> L-КАРНІТИН ЯК ХАРЧОВА ДОБАВКА В СПОРТІ	72
<i>Киенко Н.Д., Байрак Р.А., Шевченко Д.Ю., Гончарова А.В.</i> ВЛИЯНИЕ МЕТЕОЧУВСТВИТЕЛЬНОСТИ НА АДАПТАЦИЮ К ФИЗИЧЕСКОЙ НАГРУЗКЕ	73
<i>Козейчук П.А., Самченко К.В., Ващук Н.А.</i> СОН И ЕГО ЗНАЧЕНИЕ В ПРОЦЕССАХ АДАПТАЦИИ ЛИЦ МОЛОДОГО ВОЗРАСТА К ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНЫМ НАГРУЗКАМ	74
<i>Колычева А.В., Пандикидис Н.И.</i> РЕКОМЕНДАЦИИ ДЛЯ БЫСТРОЙ АДАПТАЦИИ ЦИКЛА СОН-БОДРСТВОВАНИЕ ДЛЯ РЕБЕНКА ПРИ СМЕНЕ ЧАСОВЫХ ПОЯСОВ	75
<i>Колычева А.В., Пандикидис Н.И.</i> ОСОБЕННОСТИ АДАПТАЦИИ ЦИКЛА СОН-БОДРСТВОВАНИЕ ПРИ СМЕНЕ ЧАСОВЫХ ПОЯСОВ	75
<i>Комаров Д.А., Дунаева О.В., Сокол Е.Н.</i> ПСИХОФИЗИОЛОГИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ ВОСПРИЯТИЯ ЮМОРА СТУДЕНТАМИ-МЕДИКАМИ В ПРОЦЕССЕ АДАПТАЦИИ К ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНЫМ НАГРУЗКАМ	76

Метою даної роботи було визначити роль автономної нервової системи у регуляції електричної активності печінки щурів та її зв'язку з функціональним станом залози, а саме з процесами секреції жовчі та метаболізмом глюкози в організмі. Завданням нашого дослідження було визначити кількісний та якісний склад жовчі й концентрацію глюкози у крові тварин під впливом селективного блокатора Н-холінорецепторів бензогексонію і порівняти їх з спектральною потужністю електричної активності залози у різних частотних діапазонах.

Досліди проводили на 36 лабораторних білих щурах-самцях масою 200–250 г в умовах гострого експерименту. Наркотизованим тваринам канюлювали жовчну протоку та проводили збір жовчі, яку надалі досліджували за методом тонкошарової хроматографії. Електричну активність залози вимірювали на підсилювачі УБФ-4 від поверхні органу за схемою «печінка-хвіст», реєстрація проводилась на частоті дискретизації 32 Гц. В подальшому ці дані обробляли за методом Фур'є. З метою з'ясувати роль тонічного впливу автономної нервової системи у регуляції електричної активності печінки застосували бензогексоній внутрішньом'язово у дозі 5 мг/кг. Ми виділили такі діапазони частот коливань електричного потенціалу залози: 1) 0,04–0,06 Гц; 2) 0,06–0,08 Гц; 3) 0,08–0,1 Гц; 4) 1–4 Гц; 5) 4–7 Гц; 6) 7–10 Гц; 7) 10–13 Гц.

Дослідження спектральної потужності електричної активності печінки за умов пригнічення активності гангліїв автономної нервової системи показали зростання цього показника в діапазоні 10–13 Гц порівняно з контролем. В інших діапазонах значущих відмінностей не було. При визначенні інтенсивності секреції жовчі було встановлено, що у групі з використанням бензогексонію по відношенню до контрольної групи з 20 по 90 хв спостерігались значуще зростання рівня холерезу ($p < 0,05$). Також було показано зростання концентрації глюкози в крові після введення бензогексонію, що є подібним за своїм напрямком до активації симпатоадреналової системи. Якісний та кількісний аналіз жовчі показав, що після введення бензогексонію в печінці переважає кислий (мітохондріальний) шлях синтезу жовчних кислот. Також ми провели кореляційний аналіз між вмістом компонентів секретованої жовчі та спектральною потужністю електричної активності печінки і виявили позитивну залежність між концентрацією майже всіх фракцій жовчних кислот та електричною активністю в діапазоні 0,06–0,08 Гц.

Висновок. Гангліонарна блокада автономної нервової системи спричиняє активацію біохімічних процесів у печінці щурів, що проявляється у зростанні концентрації глюкози у крові та переходу гепатоцитів на кислий шлях синтезу жовчних кислот. При цьому значно зростає електрична активність у діапазоні 10–13 Гц, тож можна припустити, що спектральна потужність у цьому діапазоні є відображенням метаболічної активності клітин паренхіми печінки.

УДК 612.281:159.923:613.73

Журавлєва П.В., Глоба Н.С.

**ТОЛЕРАНТНОСТЬ К ФИЗИЧЕСКИМ НАГРУЗКАМ
У ЛЮДЕЙ С РАЗНЫМИ ТИПАМИ АКЦЕНТУАЦИИ ЛИЧНОСТИ**
Харьковский национальный медицинский университет, г. Харьков
17_poli@mail.ru

Актуальность. Акцентуация личности – это наиболее выраженная черта или черты характера, относящиеся к крайнему состоянию нормы и граничащие с психопатиями. В современном мире все больше людей приобретают несколько акцентуаций личности, что может привести к увеличению числа группы риска развития расстройств личности. Уже давно известно, что психическое состояние человека напрямую связано с физическим состоянием его тела.

Учитывая приведенное выше, **целью исследования** было изучить особенности адаптации к физическим нагрузкам у лиц с различными типами акцентуации личности.

Материалы и методы исследования. Было обследовано 30 студентов второго курса ХНМУ возрастом 18–22 года, среди которых выявлено 6 студентов без выраженных акцентуаций личности – они были отнесены к контрольной группе. Также, среди исследуемых находилось 5 человек с широким спектром личностных характеристик (1-я группа), 10 с промежуточными результатами (2-я группа), 5 с единично повышенными результатами (3-я группа). В отдельную подконтрольную группу было вынесено 4 испытуемых с выраженными типами акцентуаций, то есть с наиболее высокими результатами, при этом имеющие не менее шести выраженных характеристик.

Для изучения патохарактерологических особенностей личности был использован многоуровневый личностный опросник «Адаптивность» (А.Г. Маклаков и С.В. Чермянин, 1993 г.), а именно его базовые шкалы 1-го уровня, соответствующие базовым шкалам СМИЛ и позволяющие получить типологические характеристики личности.

Для изучения гемодинамических показателей исследовалась частота сердечных сокращений (ЧСС), измерялось артериальное систолическое и диастолическое давление (АДс и АДд) по методу М.С. Короткова, пульсовое давление (АДп) и среднединамическое давление (АДср).

Для установления особенностей адаптации к физическим нагрузкам проводилась велоэргометрия с использованием дозированных нагрузок мощностью 200 Вт при скорости педалирования 60 об/мин и индивидуальной максимальной длительностью нагрузки.

Результати дослідження. Виявлено, що у 1-й і 2-й підконтрольних груп існують незначительні відхилення від результатів контрольної групи, результати 3-ї групи збігаються з результатами контрольної групи. При аналізі показників осіб групи з вираженими акцентуаціями особистості було встановлено, що АДср в спокій і після фізичної навантаження у них вище, ніж у осіб контрольної групи (на 3–6 і 4–11 мм рт. ст. відповідно). В періоді відновлення достовірних відхилень виявлено не було. В групі осіб з вираженою акцентуацією особистості за шкалою гіпоманії показники АДср в спокій і після фізичної навантаження перевищували дані параметри контрольної групи на 2–7 мм рт. ст., при цьому відновлення відхилених параметрів до нормальних величин відбувалося швидше, ніж у осіб контрольної групи. Подібні результати можуть служити підтвердженням порівняльно більш високій адаптивності осіб з даною акцентуацією особистості.

Висновки. По даних нашого дослідження, толерантність до фізичних навантажень у людей з різними типами акцентуації може варіюватися. Також визначено пряму залежність між кількістю виражених характеристик і переносимістю фізичної навантаження. Як наслідок, вказані вище зміни можуть бути пояснені певною залежністю між кількістю і рівнем прояву різних типів акцентуації особистості.

УДК 612.821.33:616-072.8:378.015.3:005.3:159.944.4:613.867

Зароченцев Р.М., Сокол О.М.

ЕФЕКТИВНІСТЬ МЕТОДІВ ДІАГНОСТИКИ ПІЗНАВАЛЬНОЇ МОТИВАЦІЇ В ПРОЦЕСІ АДАПТАЦІЇ СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ ДО НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Харківський національний медичний університет, м. Харків

Актуальність. Науково-технічний прогрес є позитивним фактором матеріального і духовного добробуту людей, соціального розвитку людства. Паралельно він виступає як негативний фактор, який створює екологічні та психофізіологічні проблеми для самої людини. Позитивні людські досягнення різноманітні. Вони забезпечують як розвиток і самовдосконалення особистості, так і прогрес людства в цілому. Досягненнями вважаються придбання людиною різного роду компетенцій, створення нових цінних для суспільства продуктів, здійснення прогресу в науці і мистецтві, медицині, спорті та бізнесі. Щодо особистості студента, то основним його досягненням є успішність навчальної діяльності в досягненні професіоналізму в обраній спеціальності. Вибір професії, успішність навчальної та трудової діяльності – все це пов'язано з мотиваційною сферою особистості.

У сфері навчальної діяльності студентів виражена внутрішня навчальна мотивація, яка представлена пізнавальною мотивацією і мотивацією досягнення. Психологічні дослідження традиційно розглядають ефективність академічної успішності як наслідок взаємодії двох основних груп змінних, а саме інтелектуальних і мотиваційно-особистісних. За даними літератури, роль навчально-пізнавальної мотивації, яка складає основу академічних досягнень студентів, може бути передбачена системою мотиваційних змінних.

З точки зору психофізіології, навчальна мотивація є базовою соціальною потребою людини. Дослідження мотивації до навчання передбачає індивідуальний підхід до особистості людини як особливої унікальної цілісності. Зміст і структура процесу соціальної мотивації людини є істотним показником стану здоров'я і ефективності адаптації до мінливих умов зовнішнього і внутрішнього середовища. З цього приводу виникла потреба в ефективному і гнучкому експериментальному методі тонкого аналізу індивідуальної структури особистості людини без залучення, як групових статистичних норм, так і громіздких систем індивідуальної інтерпретації властивостей особистості.

У зв'язку з цим **метою** нашого дослідження був пошук методів діагностики мотивації пізнавальної діяльності, які мали б достовірну ступінь захисту від нещирості випробуваного і реально відображали його ставлення до навколишньої дійсності.

Матеріали і методи досліджень. Дослідження проводилося на студентах-медиках 2-го курсу, які дали добровільну письмову згоду на участь в експерименті.

Результати досліджень та їх обговорення. В результаті інформаційного пошуку були відібрані традиційні психодіагностичні методи (анкетні та проектні); техніка репертуарних решіток Дж. Келлі (адаптована для вивчення індивідуальних змін навчально-пізнавальної мотивації студента) і психо-семантичний метод кольорних метафор в модифікації І.Л. Соломіна. Метод кольорних метафор був адаптований І.Л. Соломінін для кількісного виміру, якісної оцінки і порівняльного аналізу змісту і структури пізнавальної мотивації студентів. На підставі застосування цих методів і порівняльного аналізу отриманих результатів нами був обраний метод кольорних метафор І.Л. Соломіна як найбільш ефективний метод діагностики навчальної мотивації студентів.

Висновки. Метод кольорних метафор в модифікації І.Л. Соломіна дозволяє за короткий час оцінити рівень адаптації студентів до навчальної діяльності, виявити зміст і джерела емоційних проблем, оцінити широкий спектр мотивів у студентів-медиків з різним рівнем соціальної адаптації та адаптації до інтелектуальних навантажень.